

Michael ser *livet* från den ljusa sidan

Psoriasisföreningens mottagning i centrala Södertälje har drop-in. **Här behöver man inte boka tid** för att få hjälp med sin psoriasis. De flesta besökarna här är stammisar. En av dem är Michael, åtta år, som brukar komma hit ett par gånger i veckan.

Text KARL LINDBERG Foto OLOF NÄSLUND

Michael kommer till mottagningen direkt från skolan. Idag har han haft NO, bild, engelska och klassens timme. Roligast var klassens timme. Från skolan fick Michael skjuts av mamma Isabella Östman.

Michael tar av sig jackan och säger hej till sjuksköterskorna i receptionen. Han rabblar vant sitt personnummer. Michael har haft psoriasis sen han var fem och har redan hunnit med många besök på mottagningen.

Långa dagar

För att få bäst effekt av ljusbehandlingen borde Michael vara här tre gånger i veckan, men det blir inte alltid det. Med skola, fritids och besök på mottagningen blir det långa dagar. Trots att det inte är särskilt långt mellan skolan och behandlingsanläggningen händer det att Michael somnar i bilen på vägen. Ibland är han helt enkelt för trött för att orka med ljusbehandlingen. Då slipper han.

– Jag vill inte att Michael ska känna sig tvingad, förklarar Isabella. Det är Michaels kropp. Det är på honom prickarna sitter. Sen kan vi ju påminna honom om att ifall han inte behandlar sig så blir det fler prickar och då tar det längre tid att bli av med dem.

Mellan besöken på mottagningen ska Michaels utslag smörjas in med kortisonsalva och mjukgörande salvor. Han smörjer sig själv, men får hjälp med ryggen och hårbotten. Och skulle han någon kväll vara för trött för att smörja så slipper han.

Michael själv tar ett stort ansvar för sin behandling. Han vet att det är viktigt att smörja. Säger han att han inte orkar så slipper han. På så sätt lyckas familjen undvika det tjat och bråk som annars ofta blir resultatet när föräldrar ska få barn att följa ett strikt behandlingsschema.

– Jag kan försöka övertyga honom om nyttan av att smörja in sig, men han ska aldrig behöva känna sig tvingad, säger Isabella. Om han inte orkar så är det okej. Vi vill inte tvinga honom. Det är Michaels kropp och hans val. För det handlar ju om hur han mår.

Michael, åtta år, är en av stammisarna på Psoriasisföreningens mottagning i Södertälje

Mamma Isabella får stanna i receptionen medan Michael kliver in genom dörren till mottagningens herravdelning. Där klär han av sig allt utom kalsongerna och tar på sig svarta skyddsglasögon och blå foppatofflor. Sjuksköterskan Rita Östman Johansson räcker honom en handduk som matchar färgen på tofflorna.

– Glasögonen är för att jag inte ska bli blind och handduken ska jag ha över huvudet så att jag inte får för mycket sol i ansiktet, förklarar Michael.

Rita ställer in ljusstyrkan på en panel utanpå ljusboxen. Michael kliver in, kollar så att han står rakt ovanför krysset på golvet som markerar boxens centrum, och stänger dörren om sig.

Efter bara ett par minuter är ljusbehandlingen klar. Michael öppnar dörren, tar av sig glasögonen, kliver ut och konstaterar att det var varmt och skönt där inne.

Michael täcker huvudet med en handduk under ljusbehandlingen för att inte få för mycket ljus i ansiktet.

Sjuksköterskan Rita Östman Johansson ställer in ljusstyrkan på ljusboxens panel.

Michael har haft psoriasis sen han var fem år. Förutom att det kan vara jobbigt när utslagen kliar tycker han inte att det är någon stor sak.

– Man kan väl se det från den ljusa sidan, säger Michael. Det är inte det farligaste som kan hända att man får psoriasis. Det är ju inget man dör av.

Inte heller i skolan är det något som gjort en stor sak av Michaels psoriasis. När Michael fick psoriasis hade han det i hela ansiktet och över hela kroppen. Då fick han en del frågor. Men nu är det ingen som frågar längre.

– Jag pratade med fröken med en gång så att hon visste vad det var och bad henne att ta upp det så att alla visste vad det var, berättar Isabella. Jag tycker att det är viktigt att alla vet vad psoriasis är. Om man pratar öppet om det så tror jag att andra förstår. Och om man inte

»Det är **inte det farligaste** som kan hända att man får psoriasis.«

gör någon stor sak av det så tror jag att man också kan överföra den inställningen till andra.

När klasskamraterna fick reda på att Michael hade psoriasis så ville de själva berätta.

– En sa ”jag har basilusker”. En annan sa ”min bror har en prick i rumpan”, skrattar Michael.

Schack och fotboll

Så är det dags för nästa del av behandlingen. Rita ska smörja in Michaels hårbotten med kortison. Michael sätter sig på en pall framför Rita medan hon tar på sig ett par tunna genomskinliga handskar och hämtar en kortisonsalva från medicinskapet. Rita klämmer ut en sträng salva på en liten pappskiva. Med hjälp av en tops smörjer hon sedan in de röda områdena i Michaels hårbotten.

Genom att ta kortisonsalva från pappskivan istället för direkt från tuben undviker Rita att bakterier från Michaels hårbotten överförs till salvan i tuben. På samma sätt gör handskarna att inga bakterier från Ritas fingrar hamnar i Michaels hårbotten. Att som sjuksköterska på en hudmottagning undvika att få kortison på fingrarna är också viktigt eftersom det tunnar ut huden.

Michael tycker inte att psoriasis hindrar honom från att göra vad han vill. Han kan spela såväl schack som gitarr och fotboll. Men en del saker, som att bada i saltvatten, får prickarna att svida. Och senast han var på badhuset blev utslagen röda och började blöda.

Michael får hjälp av sjuksköterskan Rita Östman Johansson med att smörja in hårbotten.

– Det sved och gjorde jätteont. Men då hade jag badat i flera timmar. Annars är det enda att jag måste komma ihåg mina krämer när jag åker bort.

Teneriffa

En del av de mest effektiva medicinerna mot psoriasis är bara tillgängliga för vuxna. För barn finns det färre behandlingar att välja på. Men utöver salvor och ljusbehandling har Michael även fått klimatvård på Teneriffa i tre veckor. Solen fick så gott som alla prickar att försvinna.

Att ligga stilla i solen var inget för Michael. Istället ägnade han sig åt gympa och vattengympa. Michael hann även med att åka go-cart och besöka ett par vattenland med jättelånga rutschkanor. Höjdpunkten var ett besök på en djurpark.

– Det var jättekul. Jag klappade en delfin.

Och så var det en stor papegoja som kom och satte sig på min axel, minns Michael.

På mindre än en kvart är hela besöket med ljusbehandling och insmörjning klart. Michael klär på sig och går ut till mamma i receptionen. Det har blivit dags att åka hem.

»Det är Michaels kropp och **hans val**. För det handlar ju om hur han mår.«